

1. Ранній вік – це період інтенсивного розвитку дитини й найважливіший етап з погляду ефективності психолого-педагогічного впливу. Основою для створення індивідуальних програм фізичного розвитку є ретельна діагностика морфологічного й функціонального стану організму, рівня розвитку основ рухових якостей, урахування групи здоров'я та частоти захворювань.

2. Індивідуальні програми фізичного розвитку мають вигляд письмових проектів і складаються з таких частин: карта індивідуального фізичного розвитку малюка; методичний матеріал (зміст рухової діяльності у вигляді спеціально підібраних ігрових вправ з основних видів рухів, імітаційних загальнорозвивальних вправ, рухливих ігор) з рекомендаціями до використання; поради батькам малюка; карта реалізації ІПФР. Для успішного виконання програм необхідне забезпечення комплексу педагогічних та організаційних умов, а також широке використання форм, методів і засобів фізичного виховання.

Список використаної літератури

1. Багінська О. В. Вплив окремих індивідуальних особливостей дітей дошкільного віку на ефективність навчання руховим діям / О. В. Багінська // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту : зб. наук. пр. – Харків, 2008. – № 7. – С. 305–308.

2. Ерофеева Н. В. Индивидуализация как направление модернизации дошкольного физического воспитания / Н. В. Ерофеева. – Теория и практика физической культуры. – 2007. – № 5. – С. 77–78.

3. Кузьменко В. У. Концепція розвитку індивідуальності дитини дошкільного віку / Теорія і практика дошкільної освіти в Україні : колект. монограф. / [авт. колект.: З. Н. Борисова, Г. В. Беленька, О. Л. Богініч, Н. М. Голота та ін.; за заг. ред. Г. В. Беленької, М. А. Машовець]. — К. : Київськ. ун-т ім. Бориса Грінченка, 2011. – 232 с.

4. Стожарова М. Ю. Предшкольное образование: модели и реальность : учеб. пособие / М. Ю. Стожарова. – Ростов н/Д : Феникс, 2008. – 221 с.

***Н. В. Чиренко,**
м. Київ*

ВИХОВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ІНІЦІАТИВНОСТІ ПІДЛІТКІВ У ДИТЯЧИХ ОБ'ЄДНАННЯХ СКАУТСЬКОГО ТИПУ

У статті розкрито форми прояву соціальної ініціативності, якими є участь дітей у діяльності дитячих та молодіжних громадських об'єднаннях, які виступають особливим соціальним інститутом, що вирішує специфічні завдання самостійними методами і прийомами. Унікальна виховна система, покладена в основу об'єднань скаутського типу, сприяє вихованню у підлітків соціальної ініціативності.

Ключові слова: форми прояву соціальної ініціативності, участь дітей у діяльності дитячих та молодіжних громадських об'єднаннях, об'єднання скаутського типу.

Дитячі громадські організації та об'єднання є дієвим партнером інших соціальних інститутів у процесі виховання підлітків. Їхня діяльність регулюється Конституцією України, Законами України “Про позашкільну освіту”, “Про об'єднання громадян”, “Про молодіжні та дитячі громадські організації”, “Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні”, “Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю”, Національною програмою виховання дітей та учнівської молоді в Україні. Вільні від жорсткої регламентації й обов'язковості, дитячі організації та об'єднання створюють широкі можливості

для особистісного зростання дитини, формуючи у неї моральні цінності, загартовуючи характер, розвиваючи творче ставлення до життя.

На думку дослідників, можна з упевненістю констатувати, що в дитячих організаціях не менше заслуг перед суспільством, ніж у інших основних інститутів соціалізації особистості (сім'ї, школи, різних позашкільних освітньо-виховних закладів), і вони реально допомагають дітям увійти до мінливого світу цивілізованими людьми. Взаємодіючи на партнерських засадах з державними органами і установами, суспільними рухами, дитячі організації вирішують найважливіші проблеми дітей, допомагаючи їм у соціальній адаптації та створюючи умови для їхньої соціалізації.

Сучасні громадські дитячі й молодіжні об'єднання та організації виступають активним суб'єктом соціально-педагогічної діяльності. Це зумовлено наявністю у них соціально спрямованої мети, завдань діяльності, які сприяють соціальному захисту, соціальній адаптації та соціальному становленню своїх членів, реалізують соціально-педагогічні програми.

Участь у дитячих об'єднаннях – сходинка до повноцінної громадянської діяльності, школа виховання майбутніх активних громадян, становлення лідерів. Таким чином, дитячі громадські об'єднання є усталеним інститутом соціалізації підростаючого покоління, в яких дитина оволодіває необхідними навичками, соціальними ролями, набуває досвіду практичної діяльності.

Значне місце серед дитячих і молодіжних громадських об'єднань та організацій посідають об'єднання скаутського типу, котрі за 100 років існування довели свою ефективність як виховний рух, що дає змогу розглядати їх як гідного партнера інших соціальних інститутів у процесі виховання.

На сьогодні в Україні функціонує велика кількість об'єднань та організацій скаутського типу як всеукраїнського, так і місцевого та регіонального рівнів.

Членство у скаутському русі сприяє розвитку в дітей та підлітків активної життєвої позиції, високоморальної громадянської поведінки, набуттю життєво необхідних знань, практичних умінь та навичок, що сприяють засвоєнню соціального досвіду.

Скаутський рух вимагає від кожного його члена діяти відповідно до фундаментальних принципів руху – обов'язок перед Богом, обов'язок перед іншими і обов'язок перед собою.

Скаутський Метод, покладений в основу виховної системи таких об'єднань, призначений допомогти дітям розвинути свої здібності, зрозуміти власні інтереси, збагатити особистий життєвий досвід, спонукати до подальшого розвитку та самовдосконалення. Це дає змогу кожній дитині зростати особистісно, оскільки вихованню особистості в організаціях скаутського типу приділяється велика увага. Виховна система спрямована, насамперед, на цілісне виховання особистості, яке ґрунтується на моральних засадах та ціннісних орієнтирах.

У скаутському русі виховні впливи відбуваються завдяки вдалому поєднанню частин Скаутського Методу. “Скаут одного разу – скаут назавжди” – цей вислів дуже точно характеризує людей, які належать до скаутського руху. Навіть якщо людина за будь-яких причин вирішить покинути

скаутську організацію, принципи скаутського руху залишається для неї пріоритетними.

Отже, скаутинг – це школа особистісного зростання, в якій строго дотримуються правил та законів організації і багато уваги приділяють саме вихованню моральних засад особистості: чесності, взаємодопомозі, відповідальності. Цілісність виховних впливів дитячих об'єднань скаутського типу на особистість сприяє самопізнанню та самовдосконаленню, формуванню умінь взаємодіяти з іншими і, водночас, не бути байдужим спостерігачем, а вміти проявити себе, бути ініціативним, вміти відповідати за свої вчинки.

Саме об'єднання скаутського типу ставлять на меті виховання відповідальної, активної, ініціативної особистості. Це проявляється у вихованні особистості, яка прагне до самостійних дій в інтересах суспільства, які спрямовані на конструювання нової соціальної реальності.

У сучасному суспільстві існує потреба у соціально зрілих, ініціативних людях, орієнтованих на позитивну самореалізацію у всіх сферах життєдіяльності суспільства, здатних не просто адаптуватися в навколишньому світі, а творчо його перетворювати.

Зміна світоглядно-ціннісних орієнтирів та вимог суспільства до особистості передбачає формування якостей, що дають змогу особистості самостійно визначити проблему, сформулювати завдання та знайти оптимальні шляхи їх вирішення.

Соціальна ініціативність виступає двигуном діяльності, стає потребою в активних діях, які характеризуються новизною, випередженням, нетрадиційними способами вирішення соціальних проблем та суперечності, творчим ставленням до справи, лідерством, і, разом із тим, відповідальністю за свої дії.

Однією з форм прояву соціальної ініціативності є участь дітей у діяльності дитячих та молодіжних громадських об'єднань. Таким чином, сучасні дитячі та молодіжні об'єднання виступають особливим соціальним інститутом, який вирішує специфічні завдання самостійними методами і прийомами, використовуючи різноманітні форми роботи, а унікальна виховна система, покладена в основу функціонування об'єднань скаутського типу, ефективно сприяє вихованню у підлітків соціальної ініціативності.

Список використаної літератури

1. Дети и детские организации России в XX веке. История и современность глазами социологов. – М. : Педагогическое общество России, 2007. – 256 с.
2. Коляда Н. М. Дитячий рух як інститут соціалізації дітей та підлітків / Н. М. Коляда // Зб. наук. праць Інституту психології ім. Г. С. Костюка АПН України за ред. академ. С. Д. Максименка. – К., 2009, – 568 с.
3. Лісовець О. В. Формування готовності майбутніх соціальних педагогів до роботи з громадськими дитячими та молодіжними організаціями : дис ... канд. наук : 13.00.05 / Олег Васильович Лісовець. – К., 2008, – 20 с.

О. В. Шафаренко, В. Л. Маринич,
м. Київ

**ВИХОВНИЙ ПРОСТІР ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ
КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ГУРТКІВЦІВ**